

STAP STIMULEERT DE ALCOHOLVRIJE SCHOOL

STAP, het Nederlands Instituut voor Alcoholbeleid, stimuleert het voortgezet onderwijs om bewust te kiezen voor een alcoholvrije school. Hiermee wil STAP bereiken dat jongeren onder de 16 jaar geen alcohol drinken. De school is voor tieners een belangrijke leefomgeving waar ze veel tijd doorbrengen. Het is ook een plek waar ze in aanraking kunnen komen met drank. De school moet een veilige omgeving zijn waar tieners niet in aanraking komen met alcohol. Op veel middelbare scholen wordt regelmatig voorlichting gegeven over de gezondheidsrisico's van alcoholgebruik. Maar voorlichting alleen is niet genoeg! Scholen moeten ook in de praktijk laten zien dat ze alcoholgebruik afkeuren. Bijvoorbeeld door het organiseren van alcoholvrije schoolfeesten en alcoholvrije werkweken.

In deze nieuwsbrief vindt u informatie en tips over hoe uw school kan omgaan met alcohol en praktijkvoorbeelden van collega-scholen.

Het project alcoholvrije omgeving

STAP, het Nederlands Instituut voor Alcoholbeleid, is al een aantal jaren actief met het project 'alcoholvrije omgeving voor jongeren'. Het aanbod van drank op schoolfeestjes, thuis, op vakantie en in de horeca draagt bij aan de populariteit ervan bij jongeren. Daarom dringt STAP aan op het volledig terugdringen van de aanwezigheid van alcohol uit de leefomgeving van jongeren. Het doel van deze actie is: 'geen alcohol onder de 16 jaar'. Op de website www.alcoholvrijeomgeving.nl staan ervaringen van scholen die kiezen voor een alcoholvrij feest of een alcoholvrije kampweek.

Steeds meer alcoholvrije schoolfeesten

Steeds meer scholen organiseren alcoholvrije schoolfeesten. In 2005 waren op 1 van de 4 scholen (24%) voor het voortgezet onderwijs de schoolfeesten geheel alcoholvrij (voor onder- en bovenbouw). In 2009 is dit op ruim 1 van de 3 (37%) scholen het geval. Dit blijkt uit een vergelijkend onderzoek van STAP in 2005 en 2009 naar het alcoholbeleid. Aan het onderzoek dat in maart 2009 is uitgevoerd, namen 558 leerlingen van 43 scholen deel. In 2005 werden 450 leerlingen ondervraagd op dezelfde scholen.

Meer scholen organiseren gescheiden schoolfeesten

Van de 43 scholen organiseert ruim 31 (76%) gescheiden feesten. Het aantal gescheiden schoolfeesten, waarbij onder- en bovenbouw een apart schoolfeest hebben, is gestegen in vergelijking met 2005 (65%).

Minder leerlingen onder 16 drinken alcohol op schoolfeesten

Van de leerlingen onder de 16 dronk 51% in 2005 alcohol op een schoolfeest, in 2009 is dit aantal gedaald naar 33%. Veronique de Bos, onderzoeker van STAP, "Omdat meer scholen gescheiden feesten organiseren komen de leerlingen onder de 16 minder gemakkelijk met alcohol in aanraking".

Indrinken nog steeds populair bij jongeren

Het percentage leerlingen dat in 2009 indrinkt voor een schoolfeest is gelijk aan het aantal in 2005 (37%). Slechts 4 van de 43 scholen uit het onderzoek maken gebruik van alcoholtesters om het indrinken objectief vast te stellen.

Voor nadere informatie over het onderzoek: zie www.alcoholvrijeomgeving.nl

Kom naar de 1e bijeenkomst over de alcoholvrije school!

U bent uitgenodigd voor de eerste landelijke scholenbijeenkomst over het onderwerp 'De Alcoholvrije School'. Deze vindt plaats op woensdag 3 juni a.s. om 15.00 uur te Amersfoort. Tijdens deze eerste bijeenkomst wordt het belang van de alcoholvrije school toegelicht en komen er ervaringen uit de praktijk aan bod. Uiteraard is er ruimte voor discussie. Voor meer informatie en inschrijving kijkt u op www.alcoholvrijeomgeving.nl.

ALCOHOL EN JONGEREN

Jongeren beginnen in Nederland gemiddeld op hun twaalfde jaar met het drinken van alcohol. Een kwart van de veertien- en vijftienjarigen drinkt zelfs gemiddeld twaalf glazen per week.

Wat zijn de risico's van alcoholgebruik op jonge leeftijd?

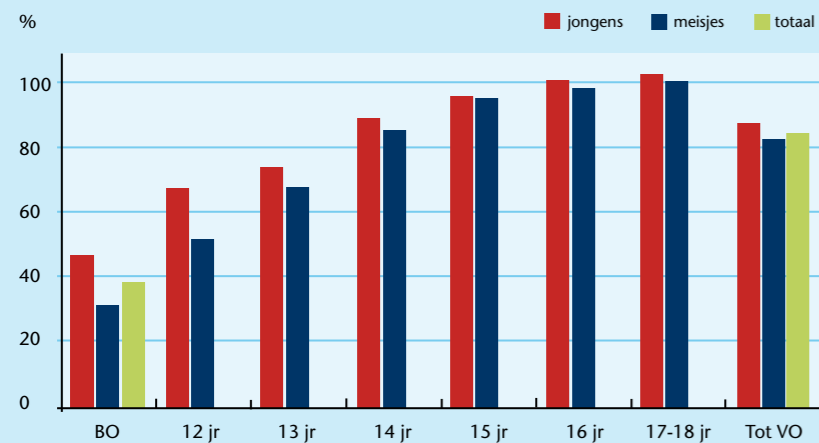
Het drinken van alcohol op jonge leeftijd heeft verschillende risico's voor de gezondheid. Alcohol kan bij jongeren sneller schade aanrichten dan bij volwassenen, omdat jongeren nog in de groei zijn, minder wegen en kleiner zijn. Jongeren die toch voor hun zestiende starten met het drinken van alcohol lopen de volgende gezondheidsrisico's:

- Blijvende hersenbeschadiging
- Verslaving op latere leeftijd
- Alcoholvergiftiging
- Vechtpartijen en ongelukken
- Slechtere schoolprestaties

“De hersenen van jongeren zijn tot hun 23ste jaar in ontwikkeling. Het drinken van alcohol is daarom juist voor hen extra schadelijk. Alcoholgebruik kan de ontwikkeling van de belangrijkste functies van de hersenen verstoren”, vertelt neuroloog Klaas Arts. “De delen van de hersenen die verantwoordelijk zijn voor het geheugen en voor het plannen van taken functioneren door alcoholgebruik vaak niet goed meer. Jongeren die te jong alcohol gebruiken, krijgen daardoor eerder te maken met leerproblemen.”

(Gedragsneuroloog K. Arts van kliniek De Gelderse Roos in Wolfheze).

Het alcoholgebruik van tieners (basisonderwijs & voortgezet onderwijs)

Bron: Jeugd en riskant gedrag 2007, Trimbos-instituut.

HOE WORDT DE SCHOOL GEHEEL ALCOHOLVRIJ?

Om als school geheel alcoholvrij te zijn dient er aandacht worden besteed aan de volgende onderwerpen.

1. Alcoholreglement

De school stelt regels op met betrekking tot het gebruik van alcohol op en rondom school. De school dient geheel alcoholvrij te zijn; tijdens schoolfeesten en werkweken mogen de leerlingen en leerkrachten geen alcohol drinken. De regels staan beschreven in het schoolbeleid.

2. Communicatie

Alle werknemers, leerlingen en ouders zijn op de hoogte van het alcoholbeleid dat de school voert. Dit beleid wordt actief gecommuniceerd via de schoolgids, ouderavonden en op de website van de school.

3. Handhaving

Leerlingen en ouders worden aangesproken op het overtreden van de alcoholregels. Als de alcoholregels worden overtreden, worden hierop sancties toegepast, zoals uitsluiting van deelname aan schoolfeesten, werkstraf of schorsing.

4. Voorbeeldgedrag

Het personeel van de school heeft een voorbeeldfunctie en drinkt dus ook geen alcohol op school en tijdens buitenschoolse activiteiten. Ook tijdens vrijdagmiddagborrels wordt geen alcohol geschonken.

5. Voorlichting

Op school wordt er voorlichting gegeven over de gevaren van alcohol. Dit kan aan de hand van het programma 'De Gezonde School en Genotmiddelen' van het Trimbos Instituut of in samenwerking met andere voorlichtinginstanties.

De gezonde school en genotmiddelen is een preventieprogramma voor het basis- en voortgezet onderwijs dat zich richt op alcohol, roken en cannabis. Het programma bestaat o.a. uit een lespakket bestaande uit digitale lesmodules: de e-learning module rokendrinkendugs.nl. Op een interactieve manier worden jongeren bewust gemaakt van de risico's van het gebruik van genotmiddelen. Daarnaast is er aandacht voor beleid op school. Meer dan 50% van de scholen voor voortgezet onderwijs werkt met het programma. Wilt u meer informatie over De gezonde school en genotmiddelen? Kijk op www.dgsg.nl of mail naar dgsg@trimbos.nl.

Het Oosterlicht College

Het Oosterlicht College, locatie Nieuwegein, is een voorbeeld van een alcoholvrije school. Tijdens schoolfeesten en werkweken is het voor de leerlingen en leerkrachten niet toegestaan om alcohol te drinken. Dit is opgenomen in het leerlingenstatuut, waarbij de leerlingenraad is betrokken. “Ook docenten drinken dan niet, zij

moeten het goede voorbeeld geven”. Een helder beleid wil niet zeggen dat de school niet tegen problemen aanloopt. Het indrinken en meesmoken van drank komt elk schoolfeest weer voor. “Wij hebben nu een veiligheidsconvenant waarin staat dat wij de kluisjes mogen openen. Door het aanschaffen van blaasapparatuur

is het probleem van indrinken veel minder. Discussie is nu uitgesloten.” Het Oosterlicht College raadt aan het alcoholvrije beleid in één keer in te voeren en niet geleidelijk. Door streng en duidelijk te zijn, zijn de regels voor iedereen helder.

ALCOHOLVRIJE SCHOOLFEESTEN

De discussie over wel of geen alcohol op het schoolfeest zal voor veel schoolleiders herkenbaar zijn. Er zijn al meerdere scholen die een alcoholvrij beleid voeren en daar ook goede ervaringen mee hebben. Verschillende redenen om te kiezen voor een alcoholvrij schoolfeest zijn:

- Alcohol is een risicovolle stof waarvan is aangetoond dat het gebruik ervan het beste zo lang mogelijk kan worden uitgesteld.
- Er bestaat geen waterdicht systeem om alcoholgebruik onder de 16 jaar en overmatig alcoholgebruik te voorkomen.
- Tweederde van de leerlingen (68%) vindt een schoolfeest zonder alcohol een leuk schoolfeest. Dat is gebleken uit een landelijk onderzoek van STAP (Mulder, 2005).

TIPS VOOR ALCOHOLVRIJE SCHOOLFEESTEN

- Nodig een leuke dj of drive-in show uit om het schoolfeest aantrekkelijk te maken voor leerlingen.
- Maak een feest spannend door er een thema aan te koppelen.
- Schenk lekkere alcoholvrije cocktails.
- Communiceer naar alle betrokkenen (leerlingen, docenten, ouders) dat het schoolfeest alcoholvrij is en welke sancties gelden bij overtreding van de regels. Bijvoorbeeld via posters en op de toegangsbewijzen.

“We wilden de leerlingen van onze school laten zien dat je ook een leuke avond kunt hebben zonder alcohol te drinken. Dit met het statement; LOTS OF FUN NO ALCOHOL! Het is een groot succes geworden. Er waren bijna 900 leerlingen. Wij hadden nooit gedacht dat er zo veel jongeren zouden komen. Omdat er geen alcohol werd geschonken, hadden we extra energie gestoken in goede muziek. We hadden 2 dj's en een artiest.”

(Leerling 5 havo Jac. P. Thijssen College te Castricum.)

Welke alcoholtesters zijn betrouwbaar?

De SWOV (Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid) en STAP adviseren gebruik te maken van testers met minimaal één brandstofcel.

Niet geschikt voor een betrouwbare meting van het alcoholgehalte zijn de eenvoudige alcoholtesters, die in elektronicazaken en supermarkten tegen lage prijzen worden aangeboden. Na het verschijnen van testverslagen in verschillende vakbladen is hiervoor zelfs een officiële gebruikswaarschuwing van de Europese Commissie uitgegaan. Regelmatig blijken de door deze instrumenten gemeten alcoholconcentraties te laag te zijn.

Wel geschikt is onder andere de Dräger Alcotest 6510. Deze tester is compact, eenvoudig te bedienen en erg snel, waardoor hij met name zeer geschikt is voor toepassing op scholen. De 6510 is een digitale alcoholtester die de alcoholconcentratie in de adem kan meten en tevens kan testen of een drankje wel of geen alcohol bevat. Het testresultaat wordt in promillage weergegeven. Alle draagbare Dräger Alcoholtest instrumenten zijn voorzien van elektrochemische brandstofcellen en worden al jaren tot volle tevredenheid gebruikt door politie en verslavingszorg in Nederland. Ter gelegenheid van deze nieuwsbrief biedt Dräger de Alcotest 6510 aan met 200 gratis mondstukjes.

“De alcoholvrije school wint terrein in Nederland. Een steun in de rug voor veel ouders. Nu veel ouders niet meer willen dat hun kind onder de 16 alcohol drinkt kan eens school niet achterblijven. Scholen die alcoholvrij worden moeten dat niet aan de grote klok hangen. Gewoon doen, heet dat.. Het mooiste is als een leerling terugkomt van een schoolfeest of een werkkamp en niet eens in de gaten heeft gehad dat er geen alcohol was”!

Wim van Dalen, directeur STAP.

“Mijn zoon Job van vijftien kwam laatst flink aangeschoten thuis van een schoolfeest. Hij had een stuk of zes biertjes gedronken. Gewoon gekocht op het schoolfeest”, zei hij (vader van Job). “Mag dit zomaar?”

In de situatie van Job had de school geen alcohol mogen schenken. Ook al had de school een ontheffing, dan nog mag er geen alcohol worden verkocht aan de vijftienjarige Job. Het is verboden alcohol te verkopen aan kinderen onder de zestien jaar.

ALCOHOL REGLEMENT

Scholen die een alcoholvrij beleid willen voeren, moeten duidelijke afspraken maken over alcoholgebruik op school en deze regels vastleggen in het schoolreglement. Door een alcoholreglement laten scholen zien dat alcoholgebruik op en rond de school niet is toegestaan. In een reglement kan worden aangegeven waar en wanneer welke regels gelden. Bij regels horen ook sancties. Door sancties te stellen, wordt het signaal afgegeven dat de regels serieus moeten worden genomen. Belangrijk is dat de regels en sancties worden gecommuniceerd naar leerlingen, ouders en werknemers. Door met elkaar na te denken en besluiten te nemen over regels en sancties ontstaat er draagvlak voor de afspraken. Daarbij kan actief worden uitgedragen dat de school geheel alcoholvrij is. Hieronder een voorbeeld van een alcoholreglement.

Wat zegt de wet?

Scholen zijn wat betreft het verstrekken van alcohol te vergelijken met andere niet-commerciële instellingen zoals sportkantines en buurthuizen. Volgens de Drank- en Horecawet moet iedereen die tegen betaling alcohol verstrekt daarvoor een vergunning van de gemeente hebben. Voor scholen geldt dat ze moeten beschikken over een (tijdelijke) ontheffing van de vergunning tenzij ze een horeca-ondernemer inschakelen. Een vergunning is niet nodig als het een besloten feest is waarvoor geen entree wordt gevraagd en waar gratis alcohol wordt verstrekt. Maar omdat op schoolfeesten meestal alcohol tegen betaling wordt verstrekt is een ontheffing van de gemeente noodzakelijk. Vanzelfsprekend geldt dat, in geval van een ontheffing de school de wettelijke leeftijdsgrenzen moet naleven.

Antwoordkaart

Dräger Alcotest 6510

Deze actie is geldig tot 31 december 2009.

Graag voor mij in bestelling nemen: _____ stuks
Alcotest 6510 **bestelnummer 8317900** p.p.s. € 599,00
incl. 200 mondstukjes **bestelnummer 6810690** inclusief
(t.w.v. € 65,95)

Opdrachtnummer/referentienummer _____

Graag contact met mij opnemen.

Naam school/instelling
Afdeling.....
Naam contactpersoon
Telefoonnummer
Emailadres

Factuuradres.....
Postcode Plaats

Afleveradres.....
Postcode Plaats.....

Bezoekadres
Postcode Plaats

U kunt deze antwoordkaart opsturen aan:
Dräger Safety Nederland B.V.
Antwoordnummer 10155, 2700 VB ZOETERMEER
Tel.: 079-3 444 777

ALCOHOL

1.1 Regels

1. Het in bezit hebben en het drinken van alcohol is tijdens schooltijd en tijdens door school georganiseerde activiteiten verboden.
2. Het is niet toegestaan om op school en tijdens klassenavonden, feesten en andere onder de verantwoordelijkheid van de school georganiseerde bijeenkomsten, alcoholhoudende drank te nuttigen of in bezit te hebben.
3. Leerlingen, waarvan na controle wordt geconstateerd dat zij bij binnenkomst alcohol hebben gedronken, worden geweigerd. De ouders van de leerlingen worden hiervan in kennis gesteld.

1.2 Straffen

1. Indien een leerling alcohol heeft gedronken, kan een disciplinaire maatregel worden getroffen door het Bevoegd Gezag, de rector, locatie-directeur, afdelingsleider of docent.
2. De disciplinaire maatregelen die worden opgelegd zijn:
 - Gesprek met ouders, docent en leerling.
 - De leerling krijgt een taak die tijdens de vrije uren op school moet worden uitgevoerd.
 - Bij herhaling wordt tot schorsing van de leerling voor 1 of meerdere dagen overgegaan.

Dit project wordt mede mogelijk gemaakt door de subsidiegevers Stichting Kinderpostzegels, ANDO en de Stichting ALBRON Catering. Wij danken hen voor hun bijdrage.

Redactie:

Veronique de Bos MSc
STAP, Nederlands Instituut voor alcoholbeleid
Postbus 9769, 3506 GT Utrecht
Telefoon (030) 6565 041
vdebos@stap.nl
www.alcoholvrijeomgeving.nl

